

SKANSEN 125 FATABUREN

SKANSEN 125

FATABUREN

2016

2016

SKANSEN 125

Red. Charlotte Ahnlund Berg & Anders Carlsson

Nordiska museets och Skansens årsbok

FATABUREN - Nordiska museets och Skansens årsbok - är en skatt av kulturhistoriska artiklar som har publicerats under mer än ett sekel.

Årsboken började som ett häfte med rubriken »Meddelanden«, redigerat 1881 av museets grundare Artur Hazelius för den stödjande krets som kallades Samfundet för Nordiska museets främjande. 1884 publicerades den första kulturhistoriska artikeln och när publikationen 1906 bytte namn till »Fataburen. Kulturhistorisk tidskrift« kom de vetenskapliga uppsatserna att dominera innehållet. Från och med 1931 fick årsboken en mer populär inriktning och i stora drag den form som den har i dag. Fataburen har sedan dess förenat lärdom och sakkunskap med syftet att nå en stor publik.

Fataburen är också en viktig länk mellan Nordiska museet och Skansen, två museer med en gemensam historia och en gemensam vänförening. Varje årsbok har ett tematiskt innehåll som speglar insatser och engagemang i de båda museerna, men verksamhetsberättelserna trycks numera separat och kan rekvireras från respektive museum.

Ekonomiskt stöd från Samfundet Nordiska museets och Skansens Vänner gör utgivningen av Fataburen möjlig.

NORDISKA MUSEET

SKANSEN

Fataburen 2016

Nordiska museets förlag

Box 27820

115 93 Stockholm

www.nordiskamuseet.se/förlag

www.nordiskamuseet.se/fataburen

© Nordiska museet och respektive författare

Redaktörer Charlotte Ahnlund Berg och Anders Carlsson

Bildredaktör Marie Tornehave

Bildarkiv och fotograf på Skansen Marie Andersson

Bildbehandling Karolina Kristensson och Peter Segemark

Omslag och grafisk form Lena Eklund, Kolofon

Översättning Alan Crozier

Omslagets framsida Pedagogen Maja Adolphson vid Bergsmansgården. Byggnaderna där kommer från Nora bergslag i Västmanland. Foto: © Marie Andersson, Skansen.

Tryck och repro Italgraf Media AB, Stockholm, 2016

ISSN 0348 971 X

ISBN 978 91 7108 584 9

Feeling the Skansen Pride

Skansens uppdrag är att förmedla det svenska kultur- och naturarvet. Här kan man se hur kulturer i Sverige har formats genom tiderna, inte minst i mötet med nya seder och bruk. Men Skansen speglar också nutiden, och ett bra exempel på det syntes under Pridefestivalen 2015, där Skansen medverkade både i PridePark och i Prideparaden under den samlande rubriken »Feeling the Skansen Pride«. På Skansen fick museipedagogen Monica Tornberg i uppdrag att göra en visning på temat HBTQI.

»Sådant finns inte«, sa drottning Victoria av England apropå homosexuella handlingar mellan kvinnor. Under samma »devis« tog Skansen under visningen upp den tystnadspolitik som fördes i Sverige mellan 1734 och 1864, när homosexuella handlingar inte bara var olagliga och utan också tystades ned. Logiken var ungefär denna: om ingen visste att »sådant« fanns så skulle ingen heller frestas att utföra dessa handlingar.

Redan visningens inledande minuter väckte frågor om kön, då museipedagogen, som presenterade sig som kvinna, mötte grupperna klädd i uniform från Karl XII:s tid. Uniformen fick sin förklaring i Soldattorpet, närmare bestämt i berättelsen om Ulrica Eleonora, alias Wilhelm, som föddes som kvinna, gick in i armén som man för att efter ett antal år återta sin kvinnliga identitet. Bergsmansgården och Oktorpsgården gav ram och rum för berättelser om normer och

normbrytare genom historien. Visningen avslutades med en sammanfattning av hur den aktuella lagstiftningen har sett ut fram till nutid – en intressant påminnelse om att många reformer är jämförelsevis nya. Homosexualitet avkriminaliserades i Sverige 1944 men levde kvar som en medicinsk term till 1979. År 1987 infördes ett förbud mot diskriminering men det är annars först efter 2003 och framför allt 2009 som mer svepande rättighetslagar har blivit verklighet.

På PridePark fanns också »Skansen's Open Closet«, där man kunde byta skepnad, tid och kön, allt efter hur man kände sig. Man kunde bli en medelklasskvinna från 1850-talet, folkdräktsklädd hälsing från Delsbo eller en lärare från början av 1900-talet. Från taket hängde fotoramarna »Feeling colourful«, »Feeling peacocky« och det svarta fåret »Feeling horny« i bra höjd för både stora och små. De vattenlösliga tatueringarna »Feeling the Skansen Pride« blev väldigt populära.

Skansen medverkar under Prideveckan även 2016. Det ska flaggas med regnbågsflagg på Sollidenplan och en talrik medverkan i paraden planeras. Visningen »Sådant finns inte« kommer att erbjudas igen för att ge Skansens gäster möjlighet att möta berättelser om några av alla dem som varit en osynlig del i Sveriges historia.

CHRISTINA HAMNQVIST är pressekreterare på Skansen.